

Mededeling nr. 22

Europese Unie (EU) en Zuid-Korea sluiten een Vrijhandelsakkoord

In deze mededeling worden de belangrijkste aspecten toegelicht van het bij het Vrijhandelsakkoord tussen de EU en Zuid-Korea behorende oorsprongsprotocol.

Met name wordt aandacht gevraagd voor onderdeel 11 waarin wordt toegelicht dat in het onderlinge handelsverkeer – zowel tussen EU en Zuid-Korea als tussen Zuid-Korea en EU – geen gebruik kan worden gemaakt van preferentiële certificaten om de oorsprong van de goederen aan te tonen. Hiertoe kan uitsluitend gebruik worden gemaakt van door exporteurs zelf opgestelde oorsprongsverklaringen (factuurverklaringen).

Exporteurs van zendingen van € 6.000,- of meer dienen te beschikken over een vergunning Toegelaten Exporteur (zelfafgifte oorsprongsbewijzen). Aanvragen voor de vergunning dienen zo spoedig mogelijk door de exporteurs te worden ingediend bij de betreffende douaneregio. Deze aanvragen moeten door de Douane met voorrang in behandeling worden genomen waarbij kan worden aangesloten bij de aanvragen voor vergunningen voor gebruik van de vereenvoudigde aangifteprocedure en de domicilieringsprocedure.

Douane Nijmegen, Landelijk Team Oorsprongszaken zendt een brief aan de exporteurs die al beschikken over een vergunning Toegelaten Exporteur (zelfafgifte oorsprongsbewijzen) en die in 2010 hebben geëxporteerd naar Zuid-Korea. De vergunningen worden met deze brief aangepast.

Douane-expediteurs kunnen bij de vergunningen Toegelaten Exporteur (zelfafgifte oorsprongsbewijzen) administratieve en ondersteunende werkzaamheden jegens exporteurs verrichten.

22.1 Inleiding

De EU en Zuid-Korea hebben op 15 oktober 2009 een Vrijhandelsakkoord gesloten. Dit akkoord is qua economische impact het belangrijkste akkoord dat ooit door de EU met een ander land is gesloten en zal naar verwachting voor 19 miljard Euro aan handel genereren voor Europese marktdeelnemers.

Het akkoord zal – naar verwachting – op 1 juli 2011 in werking treden en voorziet o.a. in een nultarief voor bepaalde goederen van oorsprong en een geleidelijke afbouw van de douanetarieven naar nul in jaarlijkse stappen voor andere goederen van oorsprong. Het akkoord moet nog worden geratificeerd.

Het Vrijhandelsakkoord is gepubliceerd in Publicatieblad EU serie L nr. 127 van 14 mei 2011. Bij de Vrijhandelsakkoord is o.a. een Protocol gevoegd waarin de oorsprongsregels zijn vastgelegd. Dit Protocol komt qua opzet en structuur overeen met de oorsprongsprotocollen die zijn opgenomen bij de overeenkomsten die de EU eerder met andere landen heeft gesloten, maar verschilt inhoudelijk en redactioneel op een aantal punten.

Hierna zal zullen de belangrijkste punten worden toegelicht.

22.2 Partijen

Het Protocol spreekt in een aantal artikelen over ‘de Partijen’. Onder ‘de Partijen’ wordt verstaan de EU en Zuid-Korea.

22.3 Volledig verkregen

Zoals in alle bestaande Protocollen het geval is, is in artikel 2 van het Protocol opgenomen dat producten als van oorsprong uit een Partij worden aangemerkt indien zij aldaar geheel en al zijn verkregen of – indien dit niet het geval is – een toereikende bewerking hebben ondergaan.

Geheel en al verkregen producten worden in het Protocol aangeduid als ‘volledig verkregen’ producten.

Wat onder ‘volledig verkregen’ moet worden verstaan is uitgewerkt in artikel 4. Ofschoon er hier en daar redactionele verschillen bestaan in vergelijking met de bestaande oorsprongsprotocollen komt de tekst inhoudelijk overeen met die in de andere protocollen.

Een bijzonderheid ten opzichte van de bestaande Protocollen is dat in artikel 4, lid 2 van het Protocol met betrekking tot het bepalen van de oorsprong van producten van de zeevisserij, de eisen met betrekking tot de nationaliteit van de gezagvoerder, de officieren en de bemanning van het schip niet zijn opgenomen. Het land van registratie en de vlag van het schip en het eigendom van de rederij volstaan dus bij het bepalen van de oorsprong van visserijproducten die op volle zee zijn gevangen.

22.4 Toereikende bewerking

Artikel 5 van het Protocol bepaalt – volgens het bekende stramien – welke bewerkingen materialen die niet van oorsprong zijn uit één van de Partijen moeten ondergaan om als van oorsprong uit een Partij te worden aangemerkt.

De bewerkingen zijn opgenomen in bijlage II of bijlage IIA.

In bijlage IIA is een aantal producten opgesomd met daarbij de oorsprongsregels die uitsluitend van toepassing zijn op bewerkingen die plaats kunnen vinden in Zuid-Korea. Deze oorsprongsregels zijn afwijkingen (derogaties) ten opzichte van de oorsprongsregels die zijn opgenomen in bijlage II.

Omdat de producten die zijn verkregen met toepassing van de oorsprongsregels van bijlage IIA bij invoer in de EU zijn gecontingenteerd moet de Zuid-Koreaanse exporteur dit expliciet vermelden op het oorsprongsbewijs: ‘Derogation Annex IIA of the Protocol’.

Zoals ook in de andere oorsprongsprotocollen is voorzien, bevat artikel 5 een tolerantieregel die het toestaat dat bij de vervaardiging van een product, 10% van de prijs af fabriek van het product aan extra derde landen materiaal mag worden gebruikt met de restrictie dat hierdoor de procentageregel in bijlage II niet wordt overschreden. Textiel en textielproducten zijn uitgesloten van de tolerantieregel.

De tolerantieregel kan niet worden toegepast met gebruikmaking van de oorsprongsregels van bijlage IIA.

22.5 Bilaterale cumulatie

Artikel 3 van het Protocol voorziet in bilaterale cumulatie tussen de Partijen. Goederen van oorsprong uit de ene Partij worden aangemerkt als te zijn van oorsprong uit de andere Partij voor zover de daar uitgevoerde bewerkingen verder gaan dan de zgn. minimale bewerkingen.

De minimale bewerkingen zijn opgesomd in artikel 6.

De opsomming komt inhoudelijk overeen met de teksten in de oorsprongsprotocollen bij de andere vrijhandelsovereenkomsten.

Diagonale cumulatie met andere landen – zoals de EVA-landen die ook een handelsakkoord met Korea hebben gesloten – is dus niet toegestaan.

22.6 Neutrale elementen

Artikel 10 van het Protocol bevat een tekst die sterk afwijkt van de teksten die in andere Protocollen wordt gebezigd. Inhoudelijk is de tekst echter niet anders: alle goederen die nodig zijn om een product te vervaardigen maar die daarin niet voorkomen en niet bedoeld waren daarin voor te komen – zoals energie, gereedschappen en installaties – spelen geen rol bij het bepalen van de oorsprong van een product.

22.7 Boekhoudkundige scheiding

Artikel 11 van het Protocol stelt dat identieke – en onderling verwisselbare – materialen van oorsprong en niet van oorsprong fysiek gescheiden moeten worden opgeslagen.

Boekhoudkundige scheiding is evenwel ook mogelijk onder de gebruikelijke voorwaarden mits daaruit komt vast te staan dat bij de vervaardiging van een product in een bepaalde periode (bijv. een boekjaar) niet meer materialen niet van oorsprong zijn gebruikt dan het geval zou zijn geweest indien de goederen wel fysiek waren gescheiden. Deze tekst verschilt inhoudelijk niet met de teksten in de oorsprongsprotocollen bij de andere vrijhandelsovereenkomsten die ook voorzien in administratieve scheiding.

Wel nieuw is de bepaling in artikel 11, lid 5 dat de douaneautoriteiten van de Partijen zelf mogen bepalen of zij daarvoor vooraf een vergunning aan marktdeelnemers verlenen. In de Nederland is hiervoor inderdaad een vergunning vereist.

22.8 Territorialiteitsbeginsel

In beginsel mogen goederen van oorsprong uit een Partij niet tussentijds worden bewerkt in een derde land. In alle oorsprongsprotocollen is het echter toegestaan dat goederen niettemin mogen worden geëxporteerd naar een derde land. Voorwaarde hierbij is dat ten behoeve van de douaneautoriteiten wordt aangetoond dat de goederen bij wederinvoer dezelfde goederen zijn als goederen die eerder werden uitgevoerd en de goederen tijdens hun verblijf in het derde land geen andere bewerkingen hebben ondergaan dan die ter behoud van de goede staat. Dit is in artikel 12 van het Protocol op dezelfde wijze verwoord.

Artikel 12, lid 3 staat echter toe dat bepaalde goederen uit Zuid-Korea tijdelijk worden uitgevoerd naar aangewezen geografische economische zones om verder te worden bewerkt om vervolgens in Zuid-Korea te worden wederingevoerd zonder dat zij de oorsprong Zuid-Korea verliezen. Deze economische zones worden aangewezen door een Comité bestaande uit functionarissen van beide Partijen volgens de bepalingen van bijlage IV. Op dit moment zijn nog geen zones aangewezen.

22.9 Rechtstreeks vervoer

Artikel 13 van het Protocol stelt de gebruikelijke voorwaarden met betrekking tot de voorwaarde van rechtstreeks vervoer. Goederen moeten rechtstreeks worden vervoerd tussen de Partijen. Indien tijdens het vervoer een derde land wordt aangedaan is dit toegestaan mits de goederen onder douanetoezicht zijn gebleven en geen andere be- of verwerkingen hebben ondergaan dan lossen en laden. Behandelingen ter behoud van de goede staat zijn toegestaan. Het bewijs dat aan deze voorwaarden is voldaan moet bij invoer op de gebruikelijke wijze door de importeur worden geleverd.

22.10 No draw back-bepaling

Artikel 14 van het Protocol bevat de no draw back bepaling (een verbod op teruggaaf of vrijstelling) die er op is gericht dat derde landen materialen die bij de vervaardiging worden gebruikt in het vrije verkeer zijn. Deze bepaling is vooralsnog niet van toepassing.

Vijf jaar na de inwerkingtreding van de Overeenkomst kunnen de EU en Zuid-Korea op verzoek hun vrijstellingsregiem evalueren om te bezien of aanpassingen nodig zijn. Een jaar na de inwerkingtreding van de Overeenkomst – en vervolgens ieder jaar daarop volgend – zullen achteraf statistische gegevens worden uitgewisseld over de materialen en de aantallen waarvoor vrijstelling van douanerechten werd verleend.

Deze voorziening dient er voor te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik van de no draw back bepaling, goederen uit derde landen onder een gunstige regiem worden ingevoerd dan wanneer zij rechtstreeks zouden zijn uitgevoerd uit het derde land. Indien nodig kan de no draw back bepaling dan worden ingesteld.

22.11 Bewijs van oorsprong

Bij invoer van goederen uit een Partij met aanspraak op een preferentiële tariefbehandeling moet de oorsprong worden aangetoond. In artikel 15 van het Protocol is er in voorzien dat in het wederzijdse handelsverkeer de oorsprong van de goederen wordt aangetoond door middel van een oorsprongsverklaring (factuurverklaring).

De tekst van de oorsprongsverklaring in de talen van de EU en in het Koreaans is opgenomen in bijlage III bij het Protocol.

Voor zendingen met een waarde van niet meer dan € 6.000 kan iedere exporteur een oorsprongsverklaring stellen; voor zendingen met een hogere waarde dient de exporteur in het bezit te zijn van een vergunning Toegelaten Exporteur (zelfafgifte oorsprongsbewijzen). Andere bewijsstukken zoals het certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 of het certificaat van oorsprong FORM.A kunnen niet worden gebruikt.

De factuurverklaringen hebben een geldigheidsduur van één jaar. Binnen deze termijn moeten ze bij de douaneautoriteiten van het land van invoer worden overgelegd cq ter beschikking worden gehouden van de douane.

Factuurverklaringen mogen ook worden opgemaakt na de uitvoer van de goederen. Een achteraf opgemaakte factuurverklaring mag echter niet later dan 2 jaar nadat de invoer worden overgelegd in het land van invoer. Een clause omtrent de afgifte achteraf (bijvoorbeeld issued retrospectively) behoeft niet te worden gesteld.

Zendingen van particulieren aan particulieren en reizigersbagage (niet-commerciële zendingen) zijn in principe vrijgesteld van het overleggen van een factuurverklaring. De waarde bij invoer in de EU mag evenwel niet meer bedragen dan € 1.200 voor reizigersbagage en € 600 voor aan particulieren gerichte zendingen. Bij invoer in Zuid-Korea gelden andere bedragen. In beide gevallen geldt een maximumbedrag van US \$ 1.000.

22.12 Bewaren bewijsstukken

In artikel 23 van het Protocol is het bewaren van bewijsstukken geregeld. Deze regeling wijkt af van de uit hoofde van de in de andere protocollen gebezigde termijn van 3 jaar. Exporteurs moeten een kopie van de afgegeven factuurverklaringen 5 jaar bewaren. Hetzelfde geldt voor de daaraan ten grondslag liggende bewijsstukken. Ook de douaneautoriteiten van het land invoer moeten de bij invoer gebruikte factuurverklaringen 5 jaar bewaren.

De importeurs moeten de bewijsstukken bewaren overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land van invoer. Dit is in Nederland 7 jaar. Het bewaren van de bewijsstukken – door alle partijen – mag ook op digitale wijze.

22.13 Overgangsbepalingen: zeilende partijen, goederen in (douane-)entrepot of vrije zone

Artikel 34 van het Protocol geeft de mogelijkheid om gebruik te maken van een tarief preferentiële behandeling bij invoer van goederen die vóór de inwerkingtreding van de Vrijhandels-overeenkomst werden uitgevoerd uit Zuid-Korea en zich na de inwerkingtreding van de Vrijhandelsovereenkomst nog in vervoer of in een (douane-)entrepot of in vrije zone binnen de EU bevinden.

Uiteraard geldt dan dat de goederen van oorsprong moeten zijn uit Zuid-Korea en bij invoer de oorsprong wordt aangetoond door een oorsprongsverklaring die maximaal 12 maanden na de inwerkingtreding van de Vrijhandelsovereenkomst is afgegeven. Bij invoer in Zuid-Korea van goederen van oorsprong uit de EU is het voorgaande mutatis mutandis van toepassing.